

מסורת הש"ס

(א) [בטרות לו:ג] (ג) [עין פרש"י דפעתת כ: ד"ה וסיר], (א) ז"ל רבנן, (ד) [תוס' פ"א ה"ג], (ס) [לעיל טו:ג] (ו) [ב"ק גט:], (ז) [דברים לו], (ח) עין רש"י, (ט) [לקמן ל:ג], (י) ר"ת מ"ו, (כ) [ועי' תוס' בע"ז כג: ד"ה בקטו ותוס' זבחים נד: ד"ה אבנים ותו' קוה מט. ד"ה שכל ותוס' גיטין סח. ד"ה איכא], (ל) עין ר"מ,

ג'יון הש"ס

גב' ברי ששתחגור. שכן עכנא מלח"כ שארת תמות תחגור (תהלים עו) עין ברש"י שם:

הנהגות הב"ח

(א) גב' רבא רב בר הונא: (ב) רש"י ד"ה ר' יוסי וכו' פסולא בריה משט ולמעלה: (ג) תוס' ד"ה וכתא וכו' בית המקדש גמי כתיב אכן: (ד) ד"ה אכל וכו' דבשאר טבעות גמי מכשיר:

מוסף רש"י

כדי שתחגור בה צפורן. שמשכן זה לפון חס בודקין אותו כנדקת סכין (בבברות ד:). חרץ ממגל קציר. שקורין זה הסבארה, פלגליה בלע"ז, שפנימיותה טוטה וכן ללד אחד בשפות (דע"ל סו:). והמגורה. סכין מלא פנימות ואין משופטת בשל מגל קציר אלא מכוונת, שיש לפניה מורסא מכאן ומכאן סתם פנימות חוגרת, ומגירה בלע"ז סיג"א (שם), והשינים. המחוכים בלחי של צמח (שם), והצפורן. מחוברת (שם). מפני שהן חונקין. שאין חומכין אלא קורעין מחמת הפנימות, והאי חונקין אשארף קאי ולא אנפורן, דטעמא דלפורן מפרש בגמרא משום מחובר (שם),

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

שחגור. ארשטי"ר: **צאנא**. כל דהו כדכתיב^(א) אבנים שלמות: **ולא פר סכינא**. שלא הראה סכינו להכס: **מעברין ליה**. מאומנותו שלא ימכור בשר עוד: **נמלאה סכינא יפה**. משמתינ ליה משום אפקירוהא שהחליף פניו דקיימא לן מנדין על כבוד הרב בצרכות

בפ' מי שמתו (דף יט:). **צפרסא**.

פרש. פרתא תרגום של פרש:

דאפינו לעוצדי כוכבים לא מודנן.

והיכא דנמלאה סכינא יפה מכרוין עליה דטריפה היא משום קנסא ולעוצדי כוכבים מיהא שבקינ ליה לזבונה: **שמיהא ועבריה**. דקסבר כי אמר רבא מעברין ליה אפי' נמלאה סכינא יפה קאמר: **לגביה**. דרבא בר חיננא: **במילניה**. של טבח זה אולי תמצאו לו זכות: **טפלי**. בניס קטנים תלויים עליו לון וזרין להשחכר. טפלא תרגום של טף (שמות יג): **ואכשריה**. (י) דקסבר הא דלמר רבא מעברין ליה בשלא נמלאה סכינא יפה קאמר: **לסנא**. לרבא בר חיננא שהעבירו ואתה מכשירו: **שליחוסיה קעבדינן**. שהרי ציונו למלאו לו זכות ועכשיו שמצינו אין אנו צריכין לחזור ולהימלך זו: **שן תלושה**. שנתלש הלחי מן האדס או מן הצהמה לאפוקי מחוברת דבעלי חיים: הא

בסריפ. דאפי' תלושות מן המי וקצועות בלחי הוו כסכין פגומה שיש הפרש בין זו לזו: **צחדא**. כשרה ואע"ג דאין זה רוחב הא קיימא לן^(ב) היכא דהולין והציא אפילו סכין כל שהוא כשרה: **מחוצרם**. לבעלי חיים כרבי דלמר אין שוחטין במחוצר: **מגל קציר**. דרך הליכה לאזינה קורעת לבית הלל מפני שראשיה כפופים מאד: **גב' אצל באכילה אסורה**. גזירה הולכה אטו הוצאה: איסור והיתר שייך לענין אכילה: **אלא פוסלין ומכשירין נו'**. ולשון פסול והכשר אשחיטה קאי לבית שמאי פסולה שחיטתו ונבלה היא וגז"ה שחיטתו כשרה אף באכילה ולא תדוק מינה סייעתא לרבי יוחנן ומיהו דר' יוחנן איתא דגמרא גמיר ליה מרבו: **במתני' השואט מסוך הטבעת**. בטבעת גדולה שהיא עליונה לכוין קאמר שאין טבעת למעלה הימנה: **ושיר זה מלא החוט על פני כולה**. ללד הראש שלא הטה לבסין ללאח מן הטבעת ללד הראש עד שגמר כל הטבעת כולה כשרה: **מלא החוט**. כלומר כל דהו. אכל אס קודם שגמר את כולה הגרים את הסכין ללד הראש ויאל מן הטבעת

וגמר את השחיטה למעלה מן הטבעת שאינו מקום שחיטה שהיא הגרמה שנאמרה למשה מסיני אע"פ שנשחט רוב הקנה במקום שחיטה פסלי רבנן הואיל וגמרו בצפול: **רבי יוסי צר' יהודה אומר מלא החוט על פני רובה**. אס שיר זה מלא חוט השערה מן הטבעת ללד הראש על פני רוב הטבעת כלומר שחתך רוב הקנה בתוך הטבעת ובמיעוטא הגרים ויאל ממנו ללד הראש וגמר השחיטה למעלה הימנה כשרה דברובא איתכשרת לה שחיטה ואידך כי קשחט מחתך בשר בעלמא הוא. ואית דמפרשי דבכל הטבעות חשיב הגרמה לרבנן ולר' יוסי דכיון שהתחיל לשחוט בתוך הטבעת לרץ שיגמור כל השחיטה לתוכה לרבנן או רובא לר' יוסי ואינו כן דבהדיא סמינא במוספתא

וכמה פגימת המזבח ^{(א)(ב)} כדי שתחגור בה צפורן מיתבי כמה פגימת המזבח ר' שמעון בן יוחאי אומר יטפח ר"א בן יעקב אומר בזית לא קשיא הא בסידא הא באבנא אמר רב הונא האי יטבחא דלא ^(ג)סר סכינא קמי חכם משמתינן ליה ורבא אמר ימעברין ליה ומכרוין אבשריה דטרפה היא הולא פלוגי כאן בשנמצאת סכינא יפה כהן בשלא נמצאת סכינא יפה רבינא אמר היכא דלא נמצאת סכינא יפה ממסמם ליה בפרתא דאפי' לעובד כוכבים גמי לא מודנן ההוא טבחא דלא סר סכינא קמיה דרבא בר חיננא שמתיה ועבריה ואכרין אבשריה דטרפה היא אקלעו מר זוטרא ורב אשי לגביה אמר להו ליעיינו ^(ד)רבה במלתיה דתלו ביה טפלי בדקה רב אשי לסכיניה ונמצאת יפה ואכשריה אמר ליה מר זוטרא ולא ליחוש מר לסבא א"ל שליחותיה קא עבדינן אמר רבה בר ^(ה)הונא ^(ו)ישן תלושה וצפורן תלושה מותר לשחוט בה לכתחלה והא אנן תנן ^(ז)חוץ ממגל קציר והמגירה והשינים והצפורן מפני שהן חונקין שן אשן לא קשיא יהא בחדא הא בתרתי צפורן אצפורן לא קשיא הא בתלושה הא במחוברת: **במתני' השוחט במגל קציר בדרך הליכתה ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין ואם החליקו שיניה הרי היא כסכין: גב' א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אף כשהכשירו ב"ה לא הכשירו אלא לטהרה מידי נבילה אבל באכילה אסורה א"ר אשי דיקא גמי דקתני ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין ולא קתני ב"ש אוסרין וב"ה מתירין וליטעמין ליתני ב"ש מטמאין וב"ה מטהרין אלא פוסלין ומכשירין ואוסרין ומתירין חדא מילתא היא: **במתני' השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כולה שחיטתו כשרה** ^(א)ר' יוסי בר' יהודה אומר מלא חוט על פני רובה: **גב' רב ושמואל דאמרי תרווייהו הלכה בר' יוסי בר' יהודה ואף ר' יוסי בר' יהודה לא אמר אלא בטבעת הגדולה הואיל ומקפת את כל הקנה אבל בשאר טבעות לא ובשאר טבעות לא והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר השוחט****

ית.

וכמה פגימת המזבח כדי שתחגור בה צפורן. וא"ת והיאך בנו המזבח דאנה ימצאו אבנים בלא פגימה ואס יחליקו בצרול איכא איסורא דלא תניף עליהן צרול וליכא למימר גמי ע"י שמיר דע"כ ע"י שמיר גמי לא יהיו חלקות שלא תחגור בהן הלפורן מדלמר במסכת ע"ז פרק רבי ישמעאל (דף נג:)‏ גבי אבני מזבח ששקזס אנשי יוון וגמוזס בית חשמונאי היכי נעביד נתצרינהו אבנים שלימות אמר רחמנא נינסרינהו פירוש לעשות בלא פגימה לא תניף עליהן צרול אמר רחמנא יוזהשחא ליעצדינהו ע"י שמיר אלא ודאי שמיר אין עושה אותם חלקות שלא תחגור בהן הלפורן ויש לומר דבפרק איזרו מקומן (זבחים דף נד.) משמע שצנו אותם באבנים קטנות חלקות שלא היה בהם שום פגימה כגון חלוקי אבנים של נחל ומיהא קשה דגבי בית המקדש ^(א) כתיב ^(ב) (גמי) אכן שלמה מסע נבנה וקאמר ר' יהודה צפרק עגלה ערופה ^(כ) (סוטה דף מח:)‏ לבית המקדש נבנה ע"י שמיר^(ד): **הא בתלושה הא במחוברת**. גבי שן ה"מ לשנויי הכי אלא משום דצמתני' מני והשנייס דמשמע תרי משום הכי גמי מוקי לה בתלושים ופסולין מפני שהם מוגסים: **ולא קתני אוסרין ומתירין**. בכמה דוכתי קתני כשר ושריא באכילה אלא הכא שאני דאיכא למיטעי: **אבל בשאר טבעות לא**. פירש בקונטרס דאין שחיטה כשירה בהן כלל אלא צין הטבעות ולא אמר ר' יוסי רובו ככולו אלא במקום שחיטה אצל לשוויי מקום שחיטה לא וזאמרינן רובו ככולו והשחא כל שכן לרבנן שאין השחיטה כשרה בשאר הטבעות עכשיו לשחוט בתוך הטבעות משום דאין הלכה כן כדפי' בקונטרס וצרייתא דתוספתא שהציא בקונטרס דקתני מלות שחיטה מן הטבעת עד הריאה לרץ לאוקומי כר' יוסי צרבי יהודה דמסקינן בצמון דבשאר ^(ו) גמי מכשיר אי גמי מטבעת הגדולה עד כנפי הריאה במקום קנה קאמר ובתוך שאר טבעות לא איקרי קנה כדפי' בקונטרס ומסיפא דקתני שייר זה כחוט סמון לראש מוקף את כולה כשרה ומדקדק בקונטרס מדקתני סמון לראש ש"מ דלא חייס אי נפיק מינה ולמטה אלא ממנה ולמעלה ומתוך כך סתר דברי המפרש דבכל טבעות חשיב הגרמה לרבנן ולרבי

יוסי דמכיון שהתחיל השחיטה בתוך הטבעת לרץ שיגמור כל השחיטה בתוכה ומיהו לפירוש הקונטרס אין קשה משס דלע"ג דלפשר דיפסל גמי ללד מטה אס היה יולא מטבעת הגדולה והיה נכנס בשאר טבעות מ"מ אין לרץ לשייר מלא החוט כלפי מטה דלדרכה טוב הוא שלא ויהיה כלל בתוך הטבעות אלא צין טבעת לטבעת ומ"מ דחוק הוא לפי' הקונטרס ונראה לפרש ^(א) דהכי קאמר דאף רבי יוסי צרבי יהודה לא אמר דמהני שיור מלא החוט על פני רובה אלא בטבעת הגדולה דברובה יש רוב קנה דהא מקפת כל הקנה אצל בשאר טבעות לא מהני יורובה דאין ברוב שלהם רוב הקנה שהרי אין מקיפין כל הקנה: יוסף

לטבעת ופלווגייתהו בטבעת הגדולה לפי שאין מקום שחיטה למעלה הימנה דהכי תניא במוספתא (פ"א ה"ו) מלות שחיטה מן הטבעת ועד הריאה ומוגרמת פסולה ^(א) כו' משס ולמעלה ורבי חינא צן אנטויגנוס מכשיר שייר זה כחוט סמון לראש מוקף אס היה רובה מוקף ללונה כשרה ומדקתני מן הטבעת ועד הריאה ש"מ בטבעת גדולה שהיא ראשונה קאמר והא דקרי ליה טבעת סתמא משום דאין בכל הקנה טבעת גמורה אלא היא חשאינן שלמות אלא רצועות בשר מהלכות לארכו של קנה ומחצרים ראשי הטבעות מדקתני סמון לראש ש"מ דלא חייס אי נפיק מינה ולמטה אלא ממנה ולמעלה משום דלאו מקום שחיטה הוא: **גב' הלכה כרבי יוסי צרבי יהוד**. דרובא ככולה: **ואף ר' יוסי צרבי יהודה לא אמר**. כלומר אע"ג דלר' יוסי רובא ככולה לא אמר שתאם שחיטתו כשרה בתוך הטבעת: **אלא בטבעת גדולה שמקפת את כל הקנה**. הלכך חשיבא קנה: **אכל בשאר טבעות**. אין שחיטתו כשרה בתוכן כלל אלא צין טבעת לטבעת דכיון שאין מקיפין את כל הקנה כדפרשיית שרלועת הבשר מחצרתן לאו קנה נינהו ואע"ג דמקיפין רובא דכי אית ליה לרבי יוסי רובו ככולו ה"מ בצמקוס שחיטה ושחט רובא להא מילתא אמרינן רובא ככולה אצל לשווייה מקום כשר לשחיטה משום האי טעמא לא אמרינן רובא ככולה. טבעת לא איקרי קנה מדקאמר [ע"צ] שאין מקיפין את כל הקנה ש"מ קרום צפתוך הטבעת המכסה אותו מצפנים מיקרי קנה: השומט

עין משפט ור מצה

קָלָד א ב מ"י פ"א מהל' בית הנצירה הלכה ד' וס"ז הל' יח: קָלָה ג ד ה מ"י פ"א מהל' שחיטה הל' כו סמג עשין קג טו"ש"ע יו"ד ס"ו יח סע"י ז ובהג"ה: קָלו ו ז מ"י שס הל' כא סמג שס טו"ש"ע יו"ד ס"ו ו סע"י ג [וסעף א בהג"ה]:

לע"ז רש"י

ארשטי"ר [ארשטי"ר]. לעצור.

שיטה מקובצת

[א] אינה קורעת לבית הלל. ג"כ כן נמצא בשני ס"י ובס"י אחד אינו כתוב בל"ה: [ב] תניא בתוספתא דאין חלוק מקום שחיטה בכל הקנה: [ג] ור' יוסי כר' יהודה סבר אס היה רובה מוקף כלבנה כשרה: [ד] אלא היא שאין הטבעות שלימות אלא רצועות בשר: [ה] והשתא לעבדינהו ע"י שמיר. ג"כ ובבית שני היה כשרי כמו שהוחיחו החוס' בובחים דף נד ע"א ע"ב: [ו] אבל לשוויי מקום שחיטה לא אמר רובו ככולו: [ז] דאדרכא טוב הוא שלא ישחוט כלל בתוך הטבעות: [ח] אבל בשאר טבעות לא מהני רוב טבעות דאין:

רבינו גרשום

כדי פגימת המזבח. שאם היה מזבח פגום נפסל מלהקריב עליו: לא קשיא הא בסידא הא באבנא (א) שתחגור בה צפורן דכתיב אבנים שלמות: דלא סר סינא. כלומר גרסינן אמר להו ליעיינו רבנן במילתיה ולישרו ליה: הא במחוברת. כלומר דכפי הריאה שחוטתה לא יוסי בר' יהודה אומר מלא החוט על פני רובה. כלומר אפי' שירי אלא מלא החוט על

^[א] נראה דסמך כהן וז"ל בסדלא כפי שתחגור בה ציפורן צאנא כל דהוא דכתיב אבנים שלמות